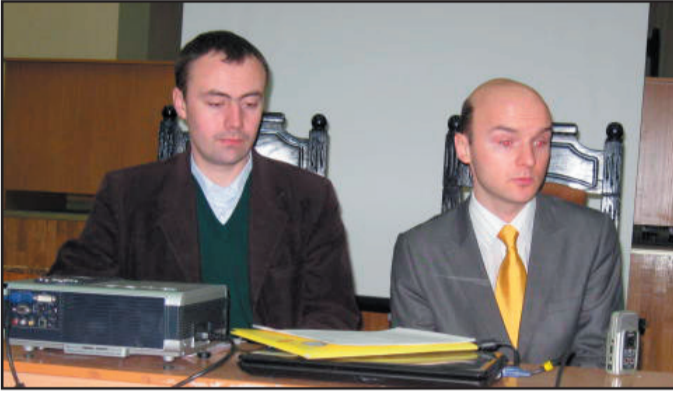

Etica academică

Pe 28 februarie 2011 la UTM a avut loc o conferință de presă cu tema „Etica Academică și supravegherea responsabilă în sfera de educație-cercetare în învățământul superior” („Academic Ethics & Responsible Supervision).

Subiectul se înscrie în cadrul unui Proiect internațional estonian-moldav finanțat de UNESCO și Academia de Științe a Estoniei și este implementat de Academia Tinerilor Savanți din Estonia în parteneriat cu Asociația Tinerilor Cercetători din Moldova „Pro-Science”.

Îndesfășurarea proiectului sunt antrenanți cca 250 de tineri cercetători-masteranzi, doctoranzi de la 9 instituții de învățământ superior din RM: UTM, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Bălți, USMF „N. Testimîțanu”, Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău, Universitatea de Stat din Cahul, ULIM, UASM.

Etica, precum se știe, înseamnă totalitatea normelor de conduită morală. În cazul sferei cercetărilor științifice în general etica are acum o anumită factură de nouitate, o motivație dictată de noi entități. Una din ele ar fi masa. Masa din ce în ce mai largă a persoanelor tinere apărute în sfera cercetărilor științifice în speță cele din rândurile masteranzilor și doctoranzilor. Dar nu numai. Întrucât etica academică se referă în cazul dat la categoria „tineri savanți/cercetători” a apărut necesitatea criteriului noțiunii de tânăr, doar se întâmplă că o persoană se ocupă cu știința, dar ca vârsta totuși nu e tânără. Deci criteriul este următorul: o persoană se consideră „tânăr/tânăra savant/cercetător” doar 5 ani după susținerea tezei de doctor în știință. Mai departe persoana este considerată pur și simplu savant/cercetător, ceea ce înseamnă că-i revine toată responsabilitatea ce-i incumbă funcția, nu mai este necesar a-l îndruma, precum este cazul unui „tânăr”.

Oaltă motivație a apariției factorului etic în știință este vastitatea ariei de cercetări. Aceasta este enormă și mereu se extinde și deci apar inevitabil și multe probleme etice.

La conferința de presă a vorbit președintele Academiei Tinerilor Savanți din Estonia, dl **Dmitri Peteric**, el însuși tânăr savant în medicină, iar în cazul dat și expert în problemele de etică academică și supravegherea responsabilităților în această sferă.

D-sa a subliniat că este necesar ca prin diferite seminare, mese rotunde, conferințe tinerii savanți și conducătorii lor să scoată la iveală drepturile lor intelectuale, conflictele de interese în știință, o sumedenie de aspecte și dileme neetice care pot apărea și desigur dăuna atât științei ca fenomen social, cât și dezvoltării generale a societății.

La capitolul plagiat, considerat cel mai neetic fenomen, s-a adus răsunătorul exemplu al ministrului apărării al Germaniei Zuguttenberg. Acesta a fost prins cu plagiatul în teza sa de doctor în știință, văzându-se nevoit să-și dea demisia și să-și ia adio de la titlul științific. Dar responsabilitatea etică trebuie să și-o asume nu doar el, ca autor al tezei de doctor, dar și recenzentul, conducătorul științific. Deci în cazul conducătorului

științific vine responsabilitatea etică – componenta a doua a acumulării de cunoștințe în cadrul temei etice în știință. Însă problema care trebuie să prevină asemenea dileme etice este ca să găsim mijloace capabile de a contracara logic fenomenul. În Estonia, spune dl Peteric, orice teză de doctorat este afișată pe site-ul instituției, astfel ca toți cei interesați să o poată consulta. Deci apriori se știe că un eventual plagiat va fi descoperit cu toate consecințele de rigoare.

Problema eticii în știință conține și aspecte/dileme cu caracter greu de identificat uneori. De exemplu, calificarea indicelui de nouitate științifică și de utilitate a tezei de doctorat.

Este o dilemă nu întotdeauna ușor de rezolvat: ce grad folositor are cutare sau cutare cercetare științifică, dacă nu cumva autorul tezei împreună cu savantul-conducător cercetează doar pentru satisfacerea unei curiozități, mai cu seamă că asta nu presupune vreun risc financiar propriu, căci statul plătește... Iată aici factorul etic este foarte important și el se află în puterea senatelor universitare, al consiliilor de facultate, al catedrelor etc.

După cum bine sublinia la această conferință de presă expertul estonian dl Peteric, Academia Savanților Tineri din Estonia înțelege că etica în general este o muncă educativă începută încă din școală și forul amintit estonian desfășoară activități în acest sens și în gimnaziu, doar acolo cresc viitori savanți.

Di Peteric a specificat că în momentul de față Academia Tinerilor Savanți din Estonia lucrează în tema eticii academice, cuprinzând doar 3 domenii științifice: **Ciberprotecția, Ingineria, Genetica, Biomedicina**. Sunt cele mai vulnerabile domenii, unde desigur și factorul etic poate și trebuie să-și aducă obolul: în domeniul informațional (cibernetice) atacurile pot fi foarte devastatoare; în domeniul ingineriei genetice poate amenința lumea biologică; în domeniul biomedicinii, este clar, că sănătatea umană intră uneori în coliziuni etice extraordinare.

Tinerii savanți împreună cu îndrumătorii lor – savanți trebuie să învețe profund principiile etice pe care se sprijină știința, și anume că ea este: **liberă, obiectivă, nepreconcepțată, critică, onestă, publică, profesionistă, succesivă, dezinteresată, veridică, tolerantă, slujitoare a societății**.

Chiar în cadrul Conferinței a început un seminar/training cu un grup de masteranzi și doctoranzi de la UTM în anumite aspecte de etică în știință, axat pe ideea poziționării proprii fiecărui participant în diferite situații de etică în procesul anumitor cercetări științifice.

Coordonatorul proiectului dat din partea RM, dl **Valeriu Ciorba**, șeful Asociației Tinerilor Cercetători „Pro-Science”, a menționat că transferul de cunoștințe și experiență planificat pentru întreg anul 2011 a colegilor din Estonia, este un impuls educativ foarte prețios pentru masteranzii și doctoranzii din Moldova.